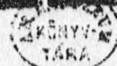

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PART KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	18 kor. — fill.
Fél évre	5 —	Fél évre	8 —
Negyed évre	2 — 50	Negyed évre	4 —
Egy hóra	1 —	Egy hóra	1 — 70
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KROKOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábes petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Mézes-mázos hazugságok.

Tiszta választások, piszkos bizalomlevelek.

Ma d. e. kezdte meg a képviselőház a király trónbeszédjére adandó válaszfelirat tervezetének tárgyalását. Ez a tervezet mesteri munka valóban. Rávall a Falk Miksa kezére. Régi, tapasztalt embere ő a szabadelvűpártnak és bizalmasa a mindenkori kormányoknak. Bámulatos az ő alkalmazkodási képessége. Mutatja a válaszfelirat is, melyet ő tákolt össze, gondosan kerülve az ütközési pontokat, melyek fölött bámulatos könnyédséggel siklott tova. Tetszik az ő tervezete úgy a régi, mint az új szabadelvűpártiaknak, hiszen az egész felirat-tervezetben nincs semmi, a mi a multa, vagy a jövőre vonatkoznék. Az alázatos meghunyászkodás azonban a régi. Ez a hang nem a nemzeté, csak a szabadelvű párté. Ha a nemzet szavát fölemelhetné a királyig, sok volna benne a panasz.

Hol van a nemzeti akarat, midőn milliókat rekeszt ki még mindig a törvény az alkotmány sáncaiból? Hiszen a nemzet óriási többsége nem válasz-

tott. A választók száma alig éri el a milliót, holott legalább háromszor annyinak kellene gyakorolni az alkotmányos jogokat.

De vegyük csak a mostani szavazókat. Leszavazott körülbelül (az egyhangu választásoknál a kerületek összes szavazóit ideszámítva) 600 ezer szavazó. Ebből csaknem 300 ezer az ellenzék javára szavazott. Pusztán a Kossuth párt szavazóinak száma meghaladja a kétszázézeret.

Mi jögon beszélnek akkor a nemzet akaratáról, mikor még a kiváltságos és szavazati joggal bíró polgárság többségét sem képesek kimutatni? Hiszen a szabadelvű párt mostani többsége csak alkalmi többség, amelynek ereje nem a nemzeti öserőben van, hanem az igazságtalanul beosztott kerületekből verődik össze.

Hangoztatják a tiszta választásokat is. Mi jögon? Vagy nem tudják, nem akarják tudni, hogy 56 választást támadtak meg kérvénnyel a kúriánál, bizván a legfelsőbb bíróság pártatlanságában. Hiszen még Bánffy idejében sem támadták meg ennyi választást.

Szell ha tiszta választásokat akart, mért nem doboltatta ki minden községb n? Miért nem hívta föl rá az összes állami és törvényhatósági alkalmazottakat? Miért türte a törvénytelenéseket, amelyeket a szabadelvűség nevében követtek el és amelyeknek megtorlása sok helyt lehetlenné vált, mert a kérvényezés már csak olyan eső utáni köpönyeg, no meg cudar sok pénzbe is kerül?

De nem folytatom. Majd megindul a felirati vita, amelynek során elmondják mindezeket a képviselőház ellenzéki oldalán.

Elmondják, jegyzőkönyvbe is veszik, de a királyig nem fog eljutni még a panaszos sóhaja sem a magyar nemzetnek.

Szomorú valóság ez.

A magyar nemzetről csak akkor vesznek tudomást, mikor megunja a sok sanyargatást, jogainak eltiprását és kezébe ragadja a régi véres kardot, amellyel a szabadságért, a nemzeti jogokért és az emberiség igazaiért küzdöttek és vértanuhalált szenvedtek a dicső elődök.

Csillag képek.

(Emlékek)

Nem régen volt, hogy az égboltozatnak egy fényesen ragyogó csillaga egy nagyobb csillag elébe került s az emberi szem elől legalább a látszat szerint — teljesen eltűnt.

A két csillag tehát találkozott, ki tudja mióta várnak a szerelmes légyottra.

De a szerelmeskedés rövid ideig tartott, most már az a kérdés, mikor fognak ismét találkozni? talán nem sokára? talán soha? . . .

Még régebben történt, mint e két pompásan fénylő csillag találkozása az a két különös eset is, melyre oly sokszor s mindig csak örömmel gondolok.

Érzékeny dolog volt ez is, mely a szívet gyönyörrel tölti el. Ha most rá gondolok, úgy tűnik fel nekem s oly hatást tesz reám, mintha elcsendesült kedélyem ismét felelevenednék s lelkem-testembe új erő szállana.

Milyen kár is, hogy minden elmúlik, a jelen oly rövid s boldogság csak a multak emlékében van.

Az egyik emlékem, melyről most itt beszélni szeretnék, egy cseppet sem homályosult még el s nagyon is élénken lebeg képzelatomban, de itt csak körvonalokban szeretném lerajzolni.

Felidézem tehát magamnak azt a kedves kis várost, mely folyó partján, hegyek közé ékelve, tőlem most oly távol fekszik.

Szokás volt e városban, hogy téli hónapokon keresztül lányos házaknál felváltva a fiatalok minden vasárnap összejöttek.

Kitűnőek voltak ezek a mulatságok, de soha sem elégedtünk meg a társas játékkal, hanem táncz fejezte be mindig a kellemetes estélyeket.

A társaság azonban nem volt mindig egyforma, hol ez, hol az nem vett részt benne s ez abban lelte magyarázatát, hogy ha valaki nem volt eléggé ismerős, kedvelt vagy szívesen látott vendég, egyszerűen nem kapott meghívást.

Egyformán kiterjedt ez a körülmény egy a lányokra, mint a fiatalemberekre, de már ezen nem lehetett változtatni. Kis városban, hol épen össze kellene tartani, rendszeresen az egymás dolga iránt való rendkívüli érdeklődés s az ebből származó pletyka sok bajnak a szülő oka.

Karácsony első napján igen szép társaság volt összehíva M — y házában. Gyönyörű leányok vettek részt benne. Engem különösen * kisasszony bájoló szépsége, csábító s ábrándos szemei egészen lebilincselve tartottak. Soha nem hittem volna, hogy e szép testben még a legszebb lélek is lakozik, mely rendszeresen ritkán jár körülve.

Soha nem felejttem el azt, mit nekem ez az igéző szépség mondott.

Szó volt a férfiakról s hogy vélekedett ez a fiatal lány a férfi nemről!

— „A mai férfiak annyira nélkülözik egy igazi férfihoz illő komoly magaviseletet, hogy szinte jól esik egygyel, ha mindjárt a tulságba megy is át, találkozni, a ki a mai férfiakkal, jobban mondom bábokkal — tisztelet a kivételeknek — ellentétben áll, Noha nem vagyok barátja az idealizmusnak, de be kell vallani, hogy mi csak Jókai regényéből ismerjük a férfiakat, mert a mostani gigerlik csak felületlenségeket és a pletykát hajhásszák, noha nagyon kevés szereti a kávét cognac nélkül, — szinte jól esik, hogy habár darabosan is, megmondja az igazat s nem üres frázisokkal untat egy fiatal leányt . . .”

Forró szerelemre gerjedtem e leány iránt, egyszer nem vette észre senki s ez angyali lélek pár pillanatig karjaimban pihent.

Mindenekfelett diadalmaskodott az emberi szív tavaszának üde, forró, legyőzhetetlen szerelme, mely azért adatott az embernek, hogy győzedelmeskedjék enyészeten, halálon, megsemmisülésen, mert soha sem halnak meg azok a kik szeretnek.

Évek teltek, évek multak, s én e szép csillagképet nem láthattam, lemondtam arról örökre, hogy vele még valaha találkozom.

A pótválasztást követő lázongásról.

Az okt. 17-én városunkban lefolyt választás emlékeztetés lesz városunkban nagyon soká. Nem is lehet, nem is szabad feledni azt. Sőt szükséges, hogy mindig megemlékezzék arról, hogy ilyen is történetet eme konservatívnak, közönyösnek, nyugodt kedélyű s birka türelmű polgárok által lakottnak tartott városban, ugyan az, mint a féle „momento mori” indítsa az intézőket okos meggondolására annak, mit tegyenek, mit ne tegyenek.

Ama „lázas” — mert hivatalosan ennek neveztetik, — az izgalom hevében talán nem is azzal a higgadtsággal tárgyalatott a helyi lapokban, a melyet megérdemel. A közvetlen tettes kerestetett, majd egy felől nagyitva véli (térdig jártunk az üvegeserepekben) másfelől sohasem lett részletesen feltárva, hatóságilag sem összeírva, hogy hol, minő kár okoztatott. — Pedig mindez mellőzhetetlen; egyes a vagyontalanabb polgárokat a csekélyebb kár éppen olyan érzékenyen sújt vagy érzékenyebben, mint a Geréby F. utódai céget a pár ezer koronás kár. De nem csupán a kártérítés eshetősége okából, hanem főleg azért szükséges a hatósági pontos kinyomozás, mert csakis úgy lehet a helyes tanúságot levonni valamely eseményből, ha ismerjük azt a maga egész mivoltában. Reméljük is, hogy majd a városi bizottsági közgyűlésen megtörténnek az ide vonatkozó intézkedések.

Mi nem érezzük hivatva magunkat s nem is rendelkezünk erre nézve a megkívántat erővel, hatalommal és személyzet-zettel, hogy ama lázongás terjedelmét kipuhatoljuk s azt — valamint részletét is ismertessük. Ide vonatkozólag már az eseményt követő napokban hírlapírói köteles-

De én azért titkon mindig bízom jó sorsomban s a szerencsében, mely végre mint jószágos istenasszony s valóságos nemtő lebegett előttem.

Ismét szívemhez szoríthattam s tőle most már csak a halál választhat el.

Őszi verőfényes nap volt, itt következnék másik emlékem leírása, oly szép nap, melyet csak szeptember hóban élvezhetünk. A tikasztó nyár után valóságos áldás az emberiségre az őszi üdítő, friss levegője.

Sűrű erdőben bolyongtam, hallgattam, mint hull egyik falevél a másik után, figyeltem a madarak bűbajos dalára.

Elmerülve képzeletben, mellettem egy nyulánk, barna, mondhatnám nag on csinos férfi haladt el. Különben alig vettem észre, gondolataim annyira fogva tartottak. Majd tovább mentem s ismét találkoztam vele.

Sokszor megesis, hogy idegen helyen ismeretlen egyénnel szóba állunk, de leginkább csak ott, hová a világi zaj nem hat. Mert vásár az élet, itt senki nem ismeri egymást és senki nem törődik a másikkal, mindenki a maga dolga után futkos.

Igy kezdődött tehát az ismeretség, egyszerű köszönés s néhány kérdéssel.

ségünket teljesítettük. Csakis annyit ismétlünk — mint erre az alábbiakban súlyt fektetünk, hogy kiterjedt ama lázongás úyszólván a város egész területén. Mert hiszen az ablakbeverése előfordultak a többi választókerületekben, előfordultak mellék utcákon is.

Tárgyalni itt — majdnem egy hónappal a választás után azt a kérdést kívánjuk, minek az eredménye lehetett ama lázongás.

Nem a kit keressük tehát egyelőre, nem az okozót, hanem az okot, a mely eredményezte azt. Talán rá ismerünk aztán a tényekből, az okokból — az okozóra avagy okozókra is.

Nem habozunk kijelenteni, hogy mi a lázongás okának, az azt megelőzőt helytelen intézkedéseket tartjuk.

Melyek azok?

Hiba mindenesetre az is, hogy a központi választmány úgy van megalakítva, miszerint ott az ellenzék voltaképp nem érvényesülhet. A függetlenségi párt onnan is — mint más városi bizottságokból kizsoritva van. Csak olyan két ember van ugyanis be választva oda — a talán 40 nél több tagot számláló bizottságba, a kik a maguk nyugalmát nem engedik megzavartatni azzal, hogy leszavastassanak.

Ez a központi választmány van hivat a úgy készíteni elő a választást, hogy lehetőleg megelőzve legyen minden rendetlenség, hogy tehát a polgárok vagyona, nyugalma, sőt élete veszélyeztetve ne legyen. Kívánatos volna tehát, hogy az a választmány olyan emberekből álljon, a kiknek van önálló véleményük a főispán privát érdekeivel, kényelmével szemben is s van is kit és mit felteniök itt Debreczenben.

De magában véve a központi választmány eme mostani összeállítása még nem volt okozója a bajnak.

Eme mostani alakjában s összeállításá-

Ugy vettem észre, mintha talán jó benyomást tettém volna reá, mivel minden utógondolat nélkül legbizalmasabb dolgaiba is beavatott engem. Nagyon örültem a véletlen szerencsének.

Végre elváltunk, amit én legalább a magam részéről igen sajnáltam.

Elmult nagyon, de nagyon sok idő s mi soha nem jöttünk össze. Számtalanszor gondoltam erre a kedves emberre, kit hirtelen olyan nagyon megszerettem, az a mondása pedig, hogy — bennem jobban bizhat, mint bárkiben — nem engedett nyugodnom.

Nekem ezzel az emberrel még találkoznom kell, mondán többször magamban Csillagképem csakugyan elhalványult volna s sohasem ragyogna az többé?

A véletlen titokzatos művét kell áldanom, mert egyszer csak mintegy szellem előttem terem — és e percztől kezdve őszinte barátságának, odaadó, szeretetteljes vonzalmának ezerjelét éreztettem velem. — Hány esetben voltam az ördög kísértéseinek kitéve, de ez az én őrző angyalom engem mindig visszarántott. Valóban örök hálám kifejezésére alig találok a kellő szavakat.

Ez a tiszta, szent barátság volt az a gyengéd kapocs, a mely gondolatunkat,

ban is lehettek volna olyan polgárok, akik figyelni tudnak a polgárok érdekeire s tudják a helyest megkülönböztetni a helytelentől.

Azonban — úgy látszik nem voltak ott olyan polgárok akkor, amidőn a választási helyiségeket — a szavazatszedő helyeket megállapították — s midőn egyedül arra gondoltak, hogy a 2-ik 3-ik kerületben a főispán ur kezéügyébe estek eme helyiségek.

A lázongás első okát é — ugyanis abban látom, hogy a szavazatszedő helyiségegy oly szerencsétlenül választattak meg. Az első választáskor is csak az I-ső kerületben volt elfogadhatólag megválasztva a két szavazatszedő helyiség. A kerület legszélen esett az is mindenik, de elvégre is egymástól kellő távolban s bent a kerületben volt. — E kerületben a kormánypárt tudta, hogy győznie nem lehet s itt tudott okos lenni a központi választmány, — itt nem zsufoolta össze a választókat. De kicsoda szándékos gondatlanság — talán többnek is mondhatnám — az, hogy a 2-ik s 3-ik kerületben a két-két szavazó helyiséget egy-egy épületbe koncentrálták. — Hiszen a törvény — a hol a szavazók száma nagyobb, éppen ezért rendel több szavazatszedő küldöttséget, hogy a szavazók ne zsufoolódnak össze s gyorsabban, fennakadás nélkül folyhasson le a szavazás. Valóban pusztavéletlenség, hogy már az első választáskor nem történtek a zsufooltság miatt szerencsétlenségek.

Ha azonban az első választás alkalmakor indokolni vagy menteni lehetett is az egy-egy helyre összezsufolást azzal, hogy nincs rendelkezésre sok helyiség — s talán rendőrség s katonaság sem jutott volna kellő számban annyi sok felé: az már menthetetlen hiba — s a lázongást eredményező második oknak azt tartom, — hogy a pótválasztáskor is egy helyre — a

és érzésünket a legszebb összhangban tüntette fel.

Örömben uszva, a mély barátság érzése hevitette lelkemet. Voltak azonban néha perceim is, mikor kételyek szállottak meg s a barátságot a kék fényben elterülő tengerhez hasonlítottam, melynek szépsége sem állandó s mint minden az életben, oly — változékony. Amennyire azonban csak lehetett, mindig igyekeztem e nyomasztó gondolatoktól szabadulni.

Hozzon az élet bármely keservet is magával, nehezedjék bár a sors keze még oly mostohán is az emberre, hü barátság megkönnyebbit minden terhet.

Ime a két tündöklő csillagkép: a nő, kinek egész lényé a szeretett s a hü barát. Nincs is ezeknél dragább kincs a világon.

A gyöngéden szerető, jószívű nő egyszerű méltó tisztelétünk tárgya, hisz a mennyei rózsát ő szövi a földi életbe! híven szerető, őszinte barátal pedig még a nyomor végső falatját is megfelezzük.

Égi fényben ragyogó csillagképek, arra kérlek, hogy soha el ne homályosodjatok!

László József.

megyeházához határozottatott a két szavazat-küldöttség felállítását s működését.

Ez súlyos hiba magában véve is; — a fent mondottaknál fogva hiba s törvénytelen-ség egyfelől az, hogy egy helyen lett con-czentrálva az egész nép, s egy kapun volt kénytelen be és kijárni úgy az egyik, mint a másik szavazó küldöttséghez utalt város-rész, — de nem kisebb hiba, hogy éppen a megyeháza jelöltetett ki ily helyül, a mely nem is mondható ma városi épületnek vá-rosi területnek mert csak részben köz-épület.

Az az épület ma a kortesfőispán urnak magán lakása is, — Őt a választási egyik szobától egy ő felőle nyitható zárható ajtó választá el, — s a másik választóhelyiségbe is odajuthatott néhány lépéssel.

De nemcsak a főispán ur miatt kellett volna mellőzni a megyeházat, hanem egyéb ért is.

Például azért — s ezt a lázongást eredményező harmadik oknak tartom, mert az a hely a főternek, vagy utcának — a leg-szűkebb része. — Én ugyan a választási vagyis szavazatszedő helyiséget nem a fő-téren, hanem magában a kerületben, annak inkább a közepében mint a szélén ki-vánnam elhelyezni, — de ha bármelyikből a főtéren, főútczára teszik azt, hogy ne ke-rössék ki az arra legalkalmasabb helyet. — Már pedig a megyeház ilyen hely. — Tényleg szűk — az utca szélességét tekint-ve is, — de elszűkíti még inkább az, hogy a helyi közuti vasut itt vonul át egyik oldal-ról az utca másik oldalára s itt van a váltója.

A ki ismeri ezt a helyzetet, a ki tudja, hogy maga ez a vasuti közlekedés mennyire zavarta itt a csendet, rendet, iz-gatta a külömben is izgatott embereket — az a központi választmányt a hely megvá-lasztásáért bizony mondom nem dicséri, nem dicsérheti.

Mellőzni kellett volna a megyeházat azért is — és a lázongást eredményezte az is, hogy éppen szemben volt ezzel a kor-mánypárti kortestanyá.

A Dobieczyk-párt eme kortestanyája az első választáskor is itt volt eme helyen, éppen ezért eme pártot azért, hogy a sza-vazatszedő helyiség közelében volt a ta-nyája, nem hibáztathatjuk. Hanem annyival inkább hibáztathatjuk a központi választ-mányt, a mely a pótválasztást is akkor tüzte ki s állapította meg szavazatszedő helyisé-gül mindkét küldöttség számára, mikor már a kormánypárt ott ugyszólván lefészkelte. Ez csak arra volt jó így, hogy a főispán ur ne csak a szavazatszedő küldöttségeket tartsa szemmel, hanem a kortestanyán is mindun-talan megjelenhessen, rendelkezessék. Tet-te is a mint mondják.

Az eddigi sérelmes intézkedések a köz-ponti választmány számlájára tartoznak, hogy az tudja-e s hova átutalni nem tud-juk, meglássuk.

Utolsó oknak aztán én is a rendőrségi tehetetlenséget, ügyetlenséget tartom.

Avagy nem képtelenség-e az, hogy

azon a szűk helyen, a közuti vasuti köz-lekedés által is elfoglalt, a kortes tanya, a szavazatszedő két küldöttség elé igyekező választók által igénybe vett helyen egész nap türi a rendőrség, hogy a nép — érteve alatta mindenkit, választót, nem választót, polgárt, polgárnót, felnőtteket és gyermekeket összecsoportosuljon, — hogy magának ott szórakozást keressen s tegye mindazt a mit tett egész nap — reggeltől estig — a mint mondják. S nem képtelenség-e, hogy a mikor aztán egyszerre vége lesz a vi-lágos nappalnak s a midőn az a nép már úgy is oszolni kezdett s el is oszlott volna: akkor neki rontanak, ütök, szorítják.

Kimerjük mondani, ki kell mondanunk, hogy az így elkövetkezett lázongás termé-szetes következménye volt az előzmények-nek.

Lehet, hogy a közp. választmány ré-széről elkövetett hibák daczára is még cse-n-desen lefolyt volna a választás, ha a ren-dőrség is betanítva lett volna arra, hogy azt a helyet a főispán ur kényelmére tekin-tettel használták hogy azonban ott erős fe-gyelemre van szükség, de a rendőrség úgy látszik informálva nem volt s magától meg nem tudta előre belátni a hely veszedel-mességét. Minthogy tehát a hibák úgy a közp. választmány, mint a rendőrség részéről fenforognak — feleljenek azokért mind-ketten. Lenyelni azonban azt nem szabad e város polgárságának, mert ha lenyeli, jövő-ben az ő kárára s veszélyére még na-gyobb lázongások előidézésétől sem fognak tartózkodni azok, akiknek kárunk sincs s nem is törődnek Debreczennel, csak magán érdekeikkel.

N.

Az érem másik oldala.

Nyomorunk és a külföldi „művészek“

A fény szülte az árnyék, az éjet követi a nappal — ez a természet örök rendje. A jólét mellett a nyomor, az éhhalál mellett a duslakodás, ez pedig az embe-ri társadalom örök rendje lett. A természet szülte az ember is, az ember alkotta tár-sadalom is és mégis a természetben áll be néha változás, az emberi társadalomban soha — ilyen tekintetben. A római már-ványoszlopok mellett éppen úgy haltak éhen emberek, mint ma a körut büszke bérpalo-tái mellett. Ez, ez az örök társadalmi tör-vény képes az embernek megmagyarázni olyan csodálatos visszasságot, mit máskép-pen megérteni nem tudna.

Mikor a tavalyi télen a nyomor iga-zán dühöngött, s a társadalom is megmoz-dult legyőzésére, elbámulva láttuk, hogy színházak, vállalkozók, egyes emberek képe-sek ide csöditeni olasz, francia, angol ko-médiásokat, Barnumot, cseh labdarugókat, hogy a nyomor filléreit is elnyelje a dus külföld. Nem volt pénzünk az éhenhaló ma-gyar munkásnak fillért adni. de volt tiz ko-ronásunk a külföldi urak számára.

Akkor már sok hang felszólt az ellen a fosztogatás ellen, s azt hittük, az idén ez másképpen lesz. Másképpen volt? A nyo-mor az idén fokozottabb mértékben jön, még több a nyomoruságos ember, akit az éhenhalástól csakis a társadalom szíve

menthet és ment meg. A társadalom nem is késik egy oldalról, készül a harcra a nyomor ellen. meghozza minden áldozatot. S másik oldalról két öles falragaszok hirde-tik, hogy ez a cseh hegedűművész az az angol énekesnő, ott az az amerikai, itt ez az ausztráliai csepürágó vagy zsonglór fog eljönni honnából és fellépni a mi nyomo-ruságos filléreink árán. Az nem ellenvetés, hogy aki nem akar, ne menjen. A gyermek kezébe ne tessék kést adni. Mert ha meg-vágta a kezét, nem ő a hibás, hanem az, aki kezébe kést adott.

A társadalom e tekintetben a gyermek és a lelkiismeretlen az a vállalat vagy vállal-kozó vagy egyes ember, aki akkor csödit a külföld pénzévő komédiáit, mikor a lehető legrosszabb a vagyoni helyzet.

Mert nemcsak a munkanélküli munká-sok nyomorognak ám, de alig tud megélni mindenféle foglalkozású ember s ha átvitt értelemben vesszük, most már nem egyes emberek háza előtt ütök meg a dobot, ha-nem dob pereg végig a hosszu utca során. A tönkrejutáshoz soha ilyen közel nem ál-lott az ország, mint jelenleg. És ezek a tisztelt műbarátok még ilyenkor sem tudják be-látni, hogy nincsen semmi szükségünk a külföld nagy és nem nagy haju hegedű-zongora-orfeum s nem — tudom miféle hőseire.

Legegyszerűbben maga a közönség se-gíthetne ezen. Mozgalmat indíthatna, mely-ben kimondja, hogy idegen embernek semmi-féle előadását végig nem nézi. Még ha maga Rafael is mutatkozna be, mint gyorsrajzoló. Bizony ezek a derék impresszáriók, ezek a modern emberkereskedők igen meggondolnák, hogy a külföldet becsöditsek hozzánk vagy sem.

És akkor elválna, hogy megtudunk-e élni a külföldi művészek nélkül egy darabig. Ha egyetlenegy ember is meghal afeletti bá-natában, hogy nem hallott a télen egy nagy-haju csehet gondolkodni — tessék újból őket behozni — de addig nem!

Az „István“ gőzmalom megrendelési ügye.

— Válasz a felhozott vádakra. —

Mayer Emil urtól, a debreczeni István gőzmalom igazgatójától vettük a következő levelet s az „audiatur et altera pars“ elvé-nél fogva kötelességünknek tartjuk azt szó szerint közzé tenni:

B e n e d e k J á n o s dr. orsz. képviselő ur-nak, a „Debreczen“ főszerkesztőjének

Helyben.

Kedves barátom! Felkérlek, szivesked-jél az „István“ gőzmalom ismeretes gép-rendelési ügyében a helyzet tisztázására al-kalmas mellékelt nyilatkozatomat b. lapod-ban — hol az ellenem intézett támadás rep-rodukáltatott — közzé tenni.

Fogadd stb.

Debreczen, 1901. nov. 13.

tisztelő barátod,

M a y e r E m i l.

A nyilatkozat következő:

Nyilatkozat.

Sürgős üzleti ügyek rendezése végett több napot Budapesten és Bécsben töltöt-tem és e miatt a kereskedelmi csarnok ez évi közgyűlésén részt nem vehettem. Haza

érkezve a Debreczeni Friss Ujság 313. számában értesültem ezen közgyűlés lefolyásáról és azon felszólalás és határozatról, mely személyemet illetőleg hozatott.

A midőn hálás köszönetemet ez uton nyilvánítottam azért; hogy a csarnok közgyűlése állást foglalt azon erkölcsi megtámadások ellen, melyeket néhány budapesti és a helybeli „Debreczen” című hirlap ellenem intézett kötelességemnek tartom egyuttal megvilágítani azon ügyet, a melyért oly vehemens módon — a hazai sajtó egyrésze által megtámadtattam. Az István gőzmalom társulat 1. évi márcz. hó 10-én tartott rendes évi közgyűlése alkalmával — az igazgatóság előterjesztésére — elhatározta, hogy az elavult szerkezetű — drágán dolgozó gőzgép és gőzkazán berendezés helyébe — új és a legjobb szerkezetű — legtakarékosabban dolgozó gőzgép szereztesse be és ezen nagy értékű befektetés legcélszerűbb fogantatásával az igazgatóság bízott meg.

Ezen megbízatás folytán az igazgatóság költségvetéseket és tervekét is adatott magának a legkiválóbb hazai és egy osztrák gyártól.

Mindkét gyárnak megbízott mérnökei miután az igazgatóság kívánalmait meghallgatták, — a helyszínen megtették a szükséges tanulmányokat és ezek alapján mindkét gyár beadta az ajánlatát.

Ezen ajánlatokból az igazgatóság sajnálatos módon győződött meg, hogy:

1. a hazai gyár csak részben oldotta meg az új befektetés keresztül vitelének módjait.

2. hogy lényegesen magasabb árt követel egy 3 cylinderes gőzgépet, mint az osztrák gyár egy 4 cylinderesét.

3. lényegesen rosszabb gőzfogyasztást biztosított mint a versenyző osztrágyár.

Ennek dacára az igazgatóság mindkét tervet, és ajánlatot két hazai szakférfiival megvizsgáltatta, de az ekképpen provokált véleményezés az osztrák gyár javára dönt el.

Ily sajnós körülmények között az igazgatóság — a felügyelő bizottság hozzájárulásával — a gőzgép berendezést az osztrák gyárban volt kénytelen megrendelni; mert ezt parancsolja a társulat, a részvényesek és a magy. malom ipar érdeke.

A társulat és a részvényesek érdeke azért, mert az igazgatóság kötelessége a kezelésre bízott idegen vagyontól csak olyan befektetéseket eszközölni, a melyek a jövődelmezőséget biztosítják.

A magyar malomipar érdeke parancsolta pedig azért, mert az igazgatóság felelősség-teljes állásából kifolyólag, a legnagyobb gondot fordítani köteles a vállalat versenyképességének fentartására.

Az igazgatóság elhatározására az anyagi kérdéseken kívül más okok is voltak befolyással, mely okok felemelésével azonban sunkinek sem tennék jó szolgálatot. Végül felemlítem, hogy az igazgatóság ez ügybeni eljárásáért — bárkivel szemben is — a teljes felelősséget magamra vállalom és hogy említett intézkedések a legilletékesebb helyre még folyó évi június hó elején felterjesztettek.

A f. évi október 15-én megjelent „Polytechnikai szemle” című folyó iratban egy — személyemet megtámadó — cikk jelent meg, mely engem a külföldön történt megrendelésért felelőssé téve, a kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltósága jó akaratú figyelmébe ajánlott.

Nem válaszoltam e cikkre három oknál fogva;

először is azért nem, mert elfoglaltságom nem ad időt hirlapi polemikára; másodsor nem akartam olyan érvölésekkel fellépni, a melyet egy harmadik ér-

dekelt félre talán kellemetlenül hatottak volna és

harmadsor, mert a cikkből láttam, hogy a cikkíró nincs tájékozva a részvénytársaságok törvényes szervezetéről.

De miután ezen ügyben a B udapesten megjelenő „Magyarország” és a Debreczenben megjelenő „Debreczen” című lapok továbbra is személyemet megtámadva, hazafiatlansággal vádolnak: indítva erzem magam, magára az ügyre vonatkozólag fenti nyilatkozatomat közzé tenni és egész nyugodtsággal bocsátom az „István” gőzmalom igazgatósága eljárását, a tárgyilagosan gondolkozó tisztelt közönség bírálata alá.

A személyem ellen felhozott vádakokat pedig a legerélyesebben vissza utasítom.

Megengedem, hogy a t. cikkíró urnak kiváló érdemei vannak a hazai ipar és a kereskedelem fejlesztése körül. — de sajnós nekem ezekről nincs tudomásom, cikkből azonban megtanultam azt, hogy a magyar ipar hathatós pártolásához a t. cikkíró ur felfogása szerint az is szükséges, hogy a magyar ipar szolgálatában 35 évig álló és működő, — tiszteletben megőszült férfi hazafiassága kétségbe vonasék.

És végül megjegyzem, hogy a magyar ipar olyan pártolásra, mint a minőben a „Polytechnikai Szemle” című lap cikkírója részesítette, sem nem szorult, sem rá nem szolgált.

Mayer Emil.

NAPI HIREK.

A Csokonai kör ünnepélye.

A csokonai kör Csokonai születés napján szombat d. u. nagyszabásu emlékünnepelet rendez. Az emlékünnepepre a Csokonai kör elnöksége a következő meghívót küldte szét:

Meghívó a Csokonai-körnek 1901. évi november hó 16-án szombaton délután a város székházának nagytermében Csokonai Vitéz Mihály születése évfordulója alkalmából tartandó ünnepélyes ülésére. Debreczen, 1901. november 12, A Csokonai-kör elnöksége. Belepés díjtalan. Kezdeté pont 5 órakor.

Az ünnepély tárgysorozata a következő:

1. „Dal a tihanyi echó hoz”, Csokonaitól. Előadja Fentzl Rudolf karmester vezetése mellett a „Petőfi dalkör.”

2. Elnöki megnyitó: Géressy Kálmántól, a kör elnökétől.

3. Csokonai tragikuma. Felolvasás: Tartja Dr. Kardos Albert, a kör választmányi tagja.

(5 perc szünet.)

4. Lilla arcképének bemutatása, Komlóssy Arthur a kör I. alelnökének előadása mellett.

5. Tanubizonyságul hívott liget. Megkövetés. Csokonai Vitéz Mihály költeményei. Előadja: Odry Árpád, a debreczeni színház tagja.

6. Csokonainak „A Csikóbőrös kulacsához” című dala. Előadja: a „Petőfi dalkör.”

Dr. Pally Miklós temetése.

Dr. Pally Miklóst, tegnap délután nagy részvét mellett temették el. A Péterfia-utcai gyászos háznál és az utcán belátáhatatlan közönség gyűlt össze. A mikor a koporsót az udvaron elhelyezték a színházi énekkar, a melyben benne volt a társulat minden tagja, adott elő gyászéneket. Azután a temetési menet élén a színházi zenekarral megindult a nagytemplom felé. A koszorúk halmazát külön kocsik vitte. A nagytemplomban a főiskolai kantus énekelte és Könyves Tóth Kálmán lelkész tartott meghatározó beszédet s ebben méltányolta az elhunyt érdemeit is. Aztán a gyászmenet a Kossuth-utcai temetőbe haladt, ahol az elhunyt örök nyugalomra helyezték.

Az elhunyt orvos ravatalára koszorukat küldtek:

Igaz részvéttel — Hermin és Imre. Kedves jó apáknak — Gizella és Henrik Felejthetetlen jó sógornak — Simonffy Miklós. Szeretett tagtársának — Az orvos gyógyszerész egylet. Kedves nagyapáknak — Sarolta Ilonka. Miklós Háláját az emberiség, áldását adja az ég — Frits család. A jó barátok — Füleki Pál és neje. A jó rokonnak — Özv. Tóth Gyuláné. A legjobb apának — Béla és Ilonka. Felejthetetlen jó Miklósomnak — sírig szerető Saroltád. Imádott nagyapáknak — gyászoló unokái. Drága jó apáknak — Ilona és Emil. Felejthetetlen jó barátok — özvegy Sebessné. Részvéte jeléül — Lakatos Gabor és családja. Kaukol János és családja — Felejthetetlen Miklós bácsinak. Szeretett nászomnak — özv. Jablonczay Kálmáné. Komlóssy Mihály és neje — nyugodj békével. Részvéte jeléül — Rikli Antal és családja. A szerető jó rokonnak — Nagy Ferencz, Miklós és Mihály. Scholze Zsófia és Henrik. Kaptros József. A mi kedves jó Miklós bácsinknak — a debreczeni szintársulat. Szeretettel — Komjáthy és neje. Lajos István, stb.

A gazdasági egyesület értekezése.

Vettük a következő meghívót: Meghívás a debreczeni gazdasági egyesület által 1901. év november hó 17-én Vasárnap délelőtt 10 órakor a Városház nagytanácstermében tartandó értekezletre. Tárgy: a gazdasági ügy tárgyalása. A midőn t. gazdasági társulat ezen értekezletre tisztelettel meghívjuk, felkérjük, hogy azon megjelenni szíveskedjék. Debreczen, 1901. november hó 12. Vácz János, gazd. egyesületi elnök. Rácz Lajos, gazd. egyesületi titkár.

A telefon felmondása.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a telefonálások felmondásának határidejét november 1-ől kezdve három hónapra egy hónapra szállította le. Ettől az időponttól kezdve az előfizető a kötelező nyilatkozatban elvált díjkötelezettség eltelté után az előfizetők sorából bármikor kiléphet, ha kilépését az illetékes hivatalnál legalább egy hónappal előbb írásban bejelenti.

Értesítés.

A gazdasági egyesület titkári hivatalában (Városház I. emelet) a Fancsikai polgári felelősség ölenkénti hazaszállítása 9 koronáért rendelhető meg.

Elveszett.

A „Polgári Kör”-ben, vasárnap ott maradt egy zsebkeys (emlék). Nagy köszönettel fogadnám, ha a megtaláló, a „Kör” szolgálatának átadná.

Debrecen 1901
247 01

Máthé László letartóztatása.

Máthé László volt debreczeni számgyakornokot, kit több rendbeli váltóhamisításért a debreczeni törvényszék országosan köröztetett s aki mintegy három hó óta „megyeri Molnár László“ név alatt Szentesen, Sima Ferencz lapját szerkesztette. két szuronyos csendőr az éjjeli vonattal hozta Debreczenbe. Máthét, párbajhóst, a nagy gavallért cseppet sem törte meg, hogy felfedezték kilétét s letartóztatták, elegáns Ferencz József kabatba öltözve, vörös es bajszeit pödörve lépett ki a vasuti kocsi III. o. szakaszából, követve a két kísérszuronyos csendőrtől. A vasutnál várta Mile Pál rendőrfogalmazó, Harmathy rendőrniztos s néhány ősmérőse. Mikor meglátta őket Molnár Máthé László, kedélyesen köszöntötte őket s így szólott hozzájuk:

— Nem is hittem, hogy ilyen fényes fogadtatásban részesülök.

Mile Pál rendőrfogalmazó kérdezte a csendőröket, van-e szükségök egy rendőrré, ki megmutassa a törvényszék fogházát. Máthé is hallotta ezt s a csendőrök helyett ő adta meg a feleletet:

— Felesleges, tudom én jól, hol van a törvényszéki fogház.

A csendőrök Máthét az ügyészség fogházába kísérték.

Tóth András szobrász tanulmányútja.

Tóth András a mi jeles szobrászunk befejezte három heti tanulmányútját, melyet Párisban töltött el. Tóth András most Brüsszelbe megy, hol szintén hosszabb ideig fog tartózkodni, hogy a belga szépnívészeti remekművek alkotásait tanulmányozza. Tóth Andrást Párisban a művészeti kolónia tagjai a legszívélyesebb fogadtatásban részesítették s a művészeti kolónia tagjai kedves, nyílt s őszinte modorúval megkedvelték s a legnagyobb készséggel segítettek elő a Párisban töltött tanulmányidejét.

A vonat kerekai alatt.

A szatmár-debreczeni vasut tegnapelőtti útjában Mihályfalva alatt keresztül gazolt egy Varga Gábor nevű ember lábán. Varga, még mielőtt a vonat megállt volna beakart szállni. Megcsuszott a lába s a kerekék alá került. A szerencsétlen embernek a vonat teljesen összemorzsolta az egyik lábát.

Asszonyok a levegőben.

Az első asszony aki léghajón merészkedett felszállni, mrs. Thible volt. Fleurandál ült a léghajóra asvéd király jelenlétében. Ennek a vállalkozó szellemű hölgynek második légi útja, a mikor a fiatal braunschweigi herceggel szállt fel, csaknek életébe került. Madame Blanchardnak a férjével való felszállása egész Európába szenzációt keltett. Léghajón utaztak Párisból, Angliába. Blanchard asszony példája sok követőre talált. 1810-től 1830-ig annyian szállottak léghajóra, hogy szapora vállalkozásuk bő anyagot szolgáltatott a karikatúra-rajzolóknak. Az egyik ilyen karikatúra Poitevin asszonyt, a híres léghajósöt mutatja be, a mint széles krinolinjával lebeg a levegőben. Poiteviné a háboru idejében föl is ajánlotta szolgálatát Napoleonnak hazája érdekében. Flammarion, a világhírű astronomus nászutazásra léghajón meut Párisból Sapáig. Azóta is sok asszony tett légi utat. Így m. Bezanon, Gast asszony, Savaryné, Sarah Bernhardt, a nagy tragika szintén felszállt néhány év előtt s később érdekesen írta le tapasztalatait. Aosta hercegnő pedig kijelentette, hogy csak léghajón lehet kellemesen utazni. Legutóbb Teréz bajor hercegnő, Lipót Szalvator főherceg és Margit főhercegnő tettek légi kirándulást. S ha csakugyan föl-találják a kormányozható léghajót, ez lesz a legújabb sport.

Női katonatiszt.

Az észak amerikai Egyesült-Államok hadseregében egyetlen nőnek volt tisztirangja, s az is kilépett most a hadsereg kötelékéből. Anita Newcomb Mac Gee a neve ennek az érdekes asszonynak, a ki az amerikai spanyol háboruban hadnagyi ranggal mint segédorvos szerepelt. Kilépése alkalmából a kormány legmelegebb köszönetet mondott neki szolgálataiért. Newcomb asszony Newcomb Simon csillagásznak a leánya, a férje pedig igazgatója az amerikai ethnologiai intézetnek.

Nihilisták aknája.

Robbanás ébresztette annak idején az orosz államférfiakat arra az ijedt gondolatra, hogy nihilisták vannak Oroszországban s azóta is, első föllépésüktől kezdve, a nihilisták következetesen megmaradtak a bombánál s ma is robbanószerrel aknázzák alá az utjat annak, a kivel véres leszámolást akarnak.

A czár vonatának levegőbe röpitése, ez a főczél, a melyre az elszántság mindenkor vadul ott buzog minden nihilista demoni szívében. És bármily féltő gonddal őrzi is a czár életét a környezete, a nihilisták gyilkos kedvét a folytonos kudarcok nem lohasztják s az orosz rendőrségnek elég gyakran van módjában, hogy nihilista összeesküvést fedezzen fel. Most is, hogy a czár feleségével Spálában tartózkodik, nihilisták összeesküvéséről ad hrt pétervári táviratunk. A pétervári rendőrfő még idejekorán nyomára jött az összeesküvésnek, a melyből így nem lett semmi. Érdekessé teszi azonban ezt a fölsült összeesküvést a háttere. Az orosz czár ugyanis azért utazott Spálába, hogy jelentést tétessen magának a birodalom belsejében pusztító éhínségről. S az éhező nép azt várta hatalmas ura beavatkozásától, hogy szűnni fog gyötrelmes nyomora. De csalódásra vált utolsó reménye s e miatt nagy az elkeseredés köztük s erősen hódít soraikban a nihilizmus. Megtudta ezt a czár is, s ez a magyarázata annak, hogy — elhalasztotta Spálából való elutazását, tapasztalásból tudva, hogy nem úgy menekül meg a veszedelem elől, ha gyorsan elutazik Spálából, hanem ellenkezőleg, a veszedelem Oroszországban az államfőt éppen utközben érheti legbiztosabban, vasuti kocsiában, a nihilistáknak a sinek alá ásott aknájából.

S hogy az óvatos czár nem hiába tartott attól, hogy a nihilista nép úgy találna fogadni hatalmas urát, hogy virághelyett robbanószer hint útjába, mutatja a most felfedezett összeesküvés. Az összeesküvőknek ugyanis az volt a tervük, hogy a czár vonatát, a mikor Spálát elhagyja, a levegőbe robbantják. Az esetet komolyabban veszik Oroszországban az eddig meghiusult összeesküvéséknél, s ezért, meg azért is, mert a czárnak valamikor mégis csak el kell utazni

Spálából, szélesebb körű biztonsági intézkedéseket tesznek s ezeknek végrehajtására Spálába ntazott az orosz belügyminiszter is a pétervári rendőrfővel.

Öngyilkosság zenekíséret mellett.

Hangulatos módon akart letűnni az élet szinpadáról Danielo Agado, egy Hamburgban lakó spanyol. A 23 éves fiatal ember spanyol óraadással tartotta fenn magát. Kiadásai azonban jóval meghaladták bevételeit. A nyomorból kivezető más utat, mint az öngyilkosságot nem talált. Este egy hamburgi vendéglőbe ment, hol naponta hölgyzeneker hangversenyezett. — Egymásután rendelte a pezsgős palaczkokat és a szebbnél-szebb nótákat. Végre az utolsó üveg pezsgőjéhez Chopin ismert gyászindulóját húzatta. A gyászinduló szomorú csendes melódiáját egyszerre csak pisztoly durranás és zuhanás szakította félbe. . . . Így tünt le az élet szinpadáról a spanyol nyelvemester Danielo Agadoi.

Leányrablás.

Ilkity Emil jarkováci jómódu gazdának 17 éves Katalin nevű leányát napokban amint a vásártérről hazafelé haladva a község alá ért, két szerb legény Zsebelyán Ljubomir és Baginter Ferencz akik őt lóval vont kocsin várták, a leányt megragadták, fölkapták a kocsira és elvagtattak vele Számos község felé. Lélekszakadva szaladt a leány atyja a csendőrökhöz, akiknek elpanaszolta esetét. — Nyomban két lovas csendőr vágatott a leányrabló legények után, akinek kocsiját épen Számos alatt sikerült beérniök. A leányt a csendőrök visszaadták az aggódó szülőknak. Érdekes, hogy a leány vajakodott szüleihez visszatérni, mert már a dolgot előre megbeszélte választottjával. Baginter Ferenczcel hogy a szerb szokás szerint rabolja el őt, hogy felesége lehessen a szülok akarata ellenére is.

Szilánkok.

(Énekek éneke.)

A nagy költő, Jókai Mór, német levelet intéz egy berlini íróhoz, a levelet pedig a Berlini Tagblatt című lap közli, még pedig a nélkül, hogy az eredetinek német stílusán csak egy betűt is változtatott volna. Hitveséről szól a levélben tularadó gyöngédséggel, lángoló szerelemmel.

Ez a javítás nélkül való németiség lesz a hiba, mert a levélben oly passzusok vannak, amelyeket írójuk nem gondolhatott át m a g y a r u l. Ilyen például a következő mondat: „C s a k a z ő a j k á n l e h e t i g a z á n f e l i s m e r n i a m a g y a r n y e l v h a n g z a t o s s z é p s é g é t é s a m a g y a r k ö l t e m é n y e k p á t h o s z á t .“

Bármily kedves és szép, de meg méltányolható is az „Énekek éneke, amelyben Jókai Mór bájos nejét védi és dicsőíti, ezt az egy passzust szó nélkül hagyunk mégsem lehet. II. Jókai Mórné elvégre még kezdőművésznő s amidőn nagynevő férje kizárólag őt tartja arra képesnek hogy a magyar nyelv hangzatos szépségét és a ma-

gyar költemények nemes páthosát" felismertesse, akkor megtagadja — hogy többeket ne említsünk — a holtak között. Jókai Mórnét az élők közül például Jászai Mari nagyságát fényes, nagy és eddig utól nem ért művészetüket.

Itt van az a pont, amelyen egy nagy félreértés nyugszik. Sem Budapesten, sem Pozsonyban, sem sehhol széles Magyarországon nincs olyan kegyetlenség, amely a nőben a bálványozott költő, Jókai Mór nejét mérné megsérteni, de igenis, van egy szempont, amelynek követésére a közönségnek joga van.

Ez pedig a művészi szempont, mert amidőn a közönség a föllépő művész talentumait közelről sem értékeli oly magasra, mint a férj és mégis azt követelik tőle, hogy épp oly mérvű dicsőséget juttasson neki, a minőt kettejük közül esupán a férj igényelhet: akkor nem csoda, ha a publikum ezt a célzatot visszautásítja és egyelőre időt enged. Jókai Mórnak arra, hogy I. Jókai Mórnak művészi nagyságát és tökéletességét, nemes ambícióval folytató tanulmányok és gyakorlat révén magának kivívja és kiharcolja . . . Mint a hogy a dicsőség ragyogása nélkül egyetlen egy nagy művésznőnek sem vált osztályrészévé.

A nagy költő dús gazdag szíve saját lángelméjének diszeibe öltözteti bájos nejét. Igaz, a költőnek módja van a fejedelmi pazarlásban, csak hogy a tündéröltöny pókszövetből és napsugarakból fonódott, azért hamar elkopik a nyilvánosság tolongó vásárában. Hiszen a színházi belépti jegy is vasar tárgya, a közönség pedig csak néha jutalmaz, amidőn fizet. Meg kell ezt értenie a művésznőnek, magának.

Minus, pont.

Előkészület az oroszán vadászathoz.

A mikor — mint szenvedélyes vadász — azt olvastam az újságokból, hogy 2 tigris és egy oroszán — kiszabadulván ketrechezől — annyira elterjedt, hogy azok kiirtására immár nem elég az összes — magyarországi vadászok szenvedélye és bátorsága, hanem azok üldözésére — s plane vadász jegy nélkül — az összes közös és nem közös gyalog katonaság és tüzérség ki lett rendelve . . . akkor elhatároztam, hogy a nemzet életbiztonsága érdekében felöltöm összes fegyverzetemet; a mely áll egy gyalogsági hosszú, régi szuronnyal bevezetett rövid lovassági Werndl-féle karabélyból, egy eltörött hegyü medve lándzsából, egy rozseréses puskából, két ócska sarkantyuból — és a honmentő cselekedet gondolatától sarkantyuzott fenséges érzés hatása mellett tele szívtam magamat hideg vérrrel, felgyújtottam nemes ambícióm lángját, és indultam a „Placz” ra. Úgy gondoltam, hogy ott a hol az erdőkerülő sertés nyája oly otthonosan legelész, bizonyára leghamarabb fogok találkozni a fenevadakkal és egyszerűen leszámolok velük.

Igen, de a mikor a kapuig elérkeztem, akkor beláttam, hogy nem teljes még az előkészültség. A bal lábom kis ujján a tyukszem akadályoz a gyorsmenetelésben. Mint-

hogy pedig ilyen menetelésre esetleg rá is lehetek utalva, elhatároztam, hogy először a gőzfürdőbe fogok menni és megválllok tyukszememtől.

Levettem összes fegyverzetemet. — Meleg vért vettem magamba — nehogy meg-hüljek, — és belementem a fürdőbe. A fürdőben — apjukkal vagy a nélkül — igen sok minden féle kora gyermek is volt. Itt jöttem csak rá, hogy kár volt a hidegvért kieserélni, legalább nyugodtan nézhettem volna, hogy miként gyönyörködnek és vihognak a nebulók a kellő mennyiségű hidegvérrel telített öregek „bájain.” (Nem akarok sajtóhibát: bájain és nem bajain.) Nagyon rövid ideig gondolkodtam azon, hogy van-e ebben valami hiba, s ha van, a fürdős é a hibás a ki a gyermekeknek nem ad külön fürdő időt, vagy a szülők, a kik nem adnak semmit a tanítók „vész kiáltásaira” és ide hozzák gyermekeiket és ezen nyitva hagyott kérdést eszemből kilökte pirulva jöttem át a tyukszem vágóhoz.

A tyukszem vágó személyesen csak Nagyagosurnak ismer — tehát nem ismer. — A tyukszememet azonban egészen jól ismeri, hiszen a saját nevelése. Ő nevelte, ő fejlesztette a tökéletes nagyságára, de nevelése ferde irányban történt; s ez nemcsak nekem okoz sok kellemetlenséget hanem ő maga is állandó harcban áll már vele, de nem tudja hibáját jóvá tenni. Ha kezébe adom kiméretlenül elbanik vele, hogy még az én könnyeim is csurognak bele. — Rendkívül érzékeny az én „meleg vérem”. Ilyenkor mindig azt hiszem, hogy: no most a tyukszem vágó győzött. Igen, de pár nap múlva ismét azon veszem magam észre, hogy a tyukszem előáll és felteszi nekem azt a kérdést: levagyok é hát győzve? Fájdalom, és én igazat kell neki, hogy adjak abban, hogy most még tökéletesebb ferde mivolta.

Tudva, hogy ez mindig így szokott történni, most siettem haza ismét oroszán vadászásra át öltözni és rohanni a fenevadak közé . . . míg tyukszemem éleire nem ébred.

Az utolsó pillanatban jutott eszembe, hogy oroszánra sohasem szoktunk menni daxli nélkül. Hivom tehát — bár még alig egy évet töltött, de tyukokra már sok eredménytelően vadászott — daxlimat.

A „Dackel” nincs sehhol. Akkor mondja egy vadász pajtásom — a ki még soha sem vadászott oroszánra — hogy „azt bizonyosan ellopták, mert Debreczenben hivatásos vadász kutya tolvajok vannak, a mit abból is tudhatnék, hogy a lapokban minden héten hirt adnak arról, hogy egyik vagy másik vadásznak ilyen vagy olyan fülű kedves — és igen különböző névre hallgató — kutyája elveszett”. . . Rögtön kiszámítottam, hogy egy évben van 52 hét. Ha minden kutyát csak 10 koronájával ad el a kutya tolvaj akkor a bevétel 520 korona. Ez a jövedelem felér egy közönséges tanítói jövedelemmel és a mellott még van is benne valami izgató: vadászni vadász kutyákra!

Most keresem a kutyámat és töröm rajta a fejemet, hogy melyik lenne helyesebb: az oroszántól megtisztítani az országot, vagy a vadász kutyákat lopni.

Majd, ha elhatároztam magamat valószínűleg nem fogom megírni önnök szerkesztő ur mert ma még kényelmesebbnek tetszik az utóbbi; annál is inkább mert a vadászathoz nem csak sarkantyú és hideg vér kell; hanem puskapor is. Már pedig tanum rá minden debreczeni vadász, hogy lőpor! nálunk kapni — persze jó drágán és rosszal — épen olyan esélyekkel jár, mint megnyerni az osztálysorsjátékon a milliót.

Nemszabad Hajdu.

A poéta vendéglős.

Romániában sokkal rosszabb a poéta helyzete, mint akár nálunk. Így esik aztán, hogy a litteratura leghivatottabbjai is kénytelenek más foglalkozás után néni, hogy megélhetésüket biztosítsák. Caragiale színműíró például a napokban koresmát bérelt. Egy másik ismert román író, C. Ghera kritikus pedig a pojesti pályaudvar vendéglőjében szolgálja ki a vendégeket.

Az alábbi költeményeket, alulírott álitása szerint, ezek irták,

I.

Még álmodoznak balga szívek,
Poéta is van, oh de hány!
Rajongó lelkek legfőbb álma
A rózsás arcú tünde lány.

Pedig, pedig mondom tinéktek,
— Ilyen már a világ cora —
Megannyi lány nál, szerelemnél
Szászortta jobb egy vacsora.

II.

Uraim, drágalatos ifjak
Kilencz muzsák kegyeltjei,
Ti vagytok jó professzoroknak
Becézgetett neveltjei,
Éltek nektárral néha napján
Ambroziával olykoron . . .
De elhőpül az édes álom.
Ha utóler az én korom.

Nektárral élni paksziózás,
Nektárral élni sose rossz.
De hallga! Épen most jelenti
Kitünő hivem, a csapos:
Hogy három hordott ütött csapra
Kőbányait és pilzenit,
Hagyjátok abba a poézist,
Ez a nadir, meg a zenith.

III.

Ne légy öcsém olyan heves,
It a pompás sazu leves
Ne kössön le semmit forma.
Jönutána marhahus, meg mártás, torma

IV.

Ha a sör az álmaidtól
Már megfoszta,
Megvigasztal töltött képű
Jó káposzta,
Ha pedig a gyomrod vágya
Szörnyű kétes,
Elesítija ezt a vágyat
Három sütet almásrétes.

V.

Ez a koresma, hol én most
Tillárom haj,
Kidobattam a csapost,
Tillárom haj,
Se nem lebuj, se nem bolt,
Tavaly muzsafészek volt,
Tillárom haj.

Kidobattam a betyárt,
Tillárom haj
Mert az üzletemnek árt,
Tillárom haj,
Együnk, itt a fortélyos
Modon készült rostélyos,
Tillárom haj.

Kaphatsz rózsám bifsztököt
Tillárom haj,
Most hozzák a sült tököt,
Tillárom haj.
S ha elérjük a delet,
Jól esik a kotelet
Tillárom haj.

D-n.

IRODALOM.

A Vasárnapi ujság

november 10 iki szám 29 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Három új püspök“ (István Vilmos, Várossy Gyula és Gróf Szécsényi Miklós arczképével). — Költemények: „Viraszatok és imádkozatok“ Endrődi Sándortól; „Sirkő faragó“ Radó Antaltól. — Regénytár: „Az új hajások“ Regény. Irta Gyarmati Zsigáné (Goró Lajos rajzaival). — „A jövő világból“ Fantasztikus régény. Irta Smlonszkij N., Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső (képekkel). — „Képek Dalmáciából“ (képekkel). Dr. Havass Rezsőtől. — „Nagy emberek élettársai“ — „Skublics Jenő“ (arczképpel). — „Kapisztrán János“ (képekkel). Katona Lajostól. — „Paderewski Ignác zongora művész“ (arczképpel). — „A budapesti csendőrségi új laktanya“ (képekkel). — „Képek a „Katalin“ című új operettből“ (képekkel Kossak fényképei után), Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Politikai Ujdonságok“ kal és „Világkróniká“ val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

CSARNOK.

Csak óvatosan.

(Elbeszélés: Groller Balduin-tól.)

„Nem élet. Nekünk nincs otthonunk!“

„De — Rudolf!“

„Ez nem otthon. Mi, két együgyű fiatal ember, itt alunk és egy sivar, örömtelen életet élünk.“

„Fiatalember! A tanácsos ur előtt kezdett világos lenni. Most kell óvatosan lenni. Hallgatott és ezzel alkalmat adott fiainak jobban kifejezni magát. Rudolf rögtön folytatta: „otthonának kell lenni az embernek. De neked se okozhat örömet az itthonlét, apa. Mi úgy élünk, mint a kocsimába, a hol nem érezheti teljesen jól magát az ember, Utóvégre is szeretném tudni, hová tartozom. Család hiányzik nekünk, a családi érzés, a mi a legszegényebbeknek is erőt és kitartást ad.“

Röviden, asszony kell a házhoz!

Aha! Ezen ezt gondolta a tanácsos ur is. Így vagyunk hát? A dolog kezdett nagyon intrikus lenni. A tanácsos ur terveire gondolt és bátorsága mintha nagyobbodott volna,

„Csak tovább, Rudolf, mondta egyet-mást megmondolva, Beszélhetünk róla, de semmiesetre se szabad bármit is figyelembe venni.“

„A hosszas megfontolás, ingadozás és időhuzás nem ér semmit. Papa keress egy hű szívet és házasodj meg!“

„A tanácsos ur olyan arcot vágott, mintha a székről akarna leesni. Ő házasodjon meg! A fiu akarja az apát megházasítani — ilyen még nem történt a nap alatt!“

„Te tréfálsz Rudolf! mondta, mert nem tudt más egyebet mondani.“

„Egyáltalában nem, apám! Egy asszony hiányzik innen, életnek kell e házba költözni. Komoly dolog az, nagyon komoly. Máskülönb mindakettlen elsülyedünk és elsavanyodunk ebbe a pusztaházba!“

„A tanácsos ur gondolkozott. A háló hát mindenképen megfordult, de ez a csodálatos fordulat épen nem bosszantotta. A fővezedelem, a mitől félt, a mi tönkretette volna a terveit szerencsére nem létezett még. Ez már valami. és a mi a többire vonatkozik, arról még lehet beszélni, hiszen az nem olyan fontos.“

„Látod Rudolf, kezdte egy idő múlva, én még a legbb éveimben vagyok. de olyasmire az én koromban még se igen gondolnak már. Minden körülmények közt illendőbb és természetesebb volna, ha te“

„Mi?! — Én semmi esetre se!“

„Csak hidegvér, Nem kényszerít senki, de ha komolyan mérlegeljük a dolgot“.

„Semmi esetre se! Nekem még van időm!“

„No, olyan gyermek még se vagy már“.

„Még nagyon fiatal vagyok!“

„Korán szabadjára eresztett —“

„És így tovább — ezt már halottam. Csak maradjunk papa a dolognál.“

A tanácsos urat kezdte a dolog mulattatni. Tehát a fia még szabad volt, még lehet vele tárgyalni. Még semmi se vesztett el.

„Mond csak fiam“ — vette fel ismét a beszéd fonálát — „tulajdonképp hogy is gondold ezt?“

„A legegyszerűbben; elveszel egy asszonyt, aztán ismét van otthonunk. családnak és aztán végre ismét jól érezzük itthon magunkat.“

„De ez nem megy csak úgy egy kettőre!“

„Oh, nagyon jól fog menni.“

„Hát ha te jobban tudod —“

„Ezt véletlenül igenis jobban tudom!“

„Ugy? Hát csak rajta! Kérlek, házasíts meg.“

„Ha megengeded — rögtön a legnagyobb élvezettel.“

„Hallod, Rudolf, bolond vagy! Mi a szándékom az atyáddal. Talán már valami hozzám valót is kerestél ki?“

„Persze, már az is van.“

„Igazán megindító, hogy manapság már mint gondoskodnak a fiuk az apjukról. Hát a te áldásodat mindenesetre megkapom, és talán szabad azt is tudnom, hogy kit választottál nekem?“

„Látod, Papa, ez a kényes pont! Sokkal jobb volna, ha magad jönnél rá.“

„De ha sehogyse tudok rájönni?“

„Pedig könnyű volna. Félek, elrontanám, ha tannesolnék neked valakit.“

„Félsz? Miért?“

„Te most egy kicsit fel vagy izgatva, papa. Ha most valami indítványt teszek, végre is felindulásodban bebeszéled magadnak az ellenkezést, pedig esetleg ezt a gondolatot másképp kitűnőnek találnád. Sőt azt hiszem, hogy a te mostani hangulatodnál egyenesen jobb és okosabb volna, téged az én indítványomról lebeszélni, akkor talán egyenesen és éppen abba belemennél.“

A tanácsos ur ránézett a fiára és bizonyos atyai büszkeséget érzett. Nem lehetett tagadni, hogy ez a Rudolf egészen az édes apja.

„Szeretném, jegyezte meg végül a tanácsnok, ha kevesebbet bölcselkednél és inkább a tényleges kívánalmakra figyelnél, mert a pszichológiáddal kevésre jutsz nálam. Hát hamar ki vele. Kt az az irigylésreméltó, aki az én választásommal lesz szerencsésülte?“

„Azt hiszem, hogy itt kétségről szó sem lehet. Pötting kormánytanácsosné, mint ha csak neked termelt volna!“

A tanácsos ur rámeredt a fiára — vox fancibus haesit. Hogy ő neki magának nem jött még ez a gondolata! A fiu igazan nem ostoba, erről még lehet beszélni. Mialatt ő így elmélkedett, még egy gondolata jött, jobb alkalom nem is jöhetett, hogy terveit keresztül vigye. Ezt az alkalmat ki kell használni.

„Hát a kormánytanácsosné! mondta, mintha csak magának beszélne.“

„Igen, papa őt gondolom. Az egy nagyvilági hölgy, a ki házad élén állhat és a ki úgy a mint kell tud egy házát kormányozni.“

„Igen, igen. De a tanácsosnének egy leánya is van!“

„Csak nem akarod, papa, a leányt elvenni?“

Nyugodj meg, én nem. De mit szólnál hozzá, ha azt tanácsolnám, hogy te“

„Mi! En — a leányt?“

„Én azt gondoltam.“

„Arra ne is gondolj.“

„Így is jó.“

„Hát ejtsük el ezt az eszmét!“

„Mit — a mamát is elejtsük?“

„Azt is — ne beszéljünk többet róla.“

„De papa! A mama mintha csak neked volna teremtve!“

„Ez a leány mintha csak neked volna teremtve.“

„De rólam nincs szó, papa. Neked kell meg házasodnod!“

„Hisz nem mondtam én „nem“-et.“

„Hát?“

„Én Istenem, ha neked olyan nagy kedved telik benne, hát miért ne? De ha én így a kedvedre teszek, hát méltán elvárhatom, hogy te is így tegyél valamit az én tetszésem szerint.“

„Hát így vagyunk? Te olyan nagy súlyt fektetsz rá, hogy én a leányt elvegyem?“

Nagyon sok függ tőle.

„Hm! Hátha így van.“

„Kész vagyok áldozatot hozni érte, de aztán jogom van kérni, hogy valamit az én kedvemre tégy.“

„Tudod papa, hogy az egy kis kényszerítés?“

„Kényszerítés! A szerencsédet akarom, Rudolf, ez az egész. Légy okos, Rudolf. Mondok neked valamit: a kis leány elragadó!“

„Csakugyan, meg kell nézнем.“

„Tedd azt, meglátod, hogy az egész császárvárosban nem leled párját ennek a kis leánynak. De ha egyáltalában nem akarod, huzzuk keresztül az egészet és mama meg leány nem léteznek többé reánk nézve.“

„Micsoda papa? Hát akkor ülve hagyod a mamát is!“

„Mindenesetre.“

„Nagy kár volna érte!“

„Hát, ha olyan nagy súlyt helyezel rá, akkor neked is bizonyos engedményeket kell tenned.“

„És te azt bizonyos engedménynek nevezed?“

„Légy okos, Rudolf. Gondold meg csak, milyen szép volna. Nem mondom, hogy nem adnék még külön is valamit. Egy völégénynek sok kiadása van és aztán a nászutazás — adok neked kétezer forintot.“

„O, papa, négyezer forintot alul nem lehet — én tudom már azt!“

„Te uzsorás! Hát mondjunk hármat.“

Rudolf kezét adott.

„Gemacht! De csak azért, mert te vagy, papa!“

(Vége)

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Artézi kut előmunkást keresek a már 100 métert házilag furt kúthoz.
Czím a kiadóhivatalba.

Ügyvédi irodába vagy biztósító intézethez irodai munkákra ajánlkozik egy tanítónő. Megkeresések a kiadóhivatalba.

Megvételre keresek egy kisebb számú használt, de jó karban levő tüzmentes pénzszekekrényt. Csíha Elek, H-Nánás.

Magtár nagy cserép fedelű, deszkából eladó. Czím a kiadóhivatalban.

Ebesi artézi víz a legjobb legegészségesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piac-u. 7. sz.

Eladó. Könyv, papír és zeneműkereskedés Miskolczon a főutcán kölesönkönyvtárral — antiquariummal 18000 kor. feltári értékű felszereléssel eladó. Bővebbet dr. Rácz ügyvéd Bpest, Váci-körút 48.

A debreczeni központi tejcsarnok
1901. nov. 1 től vásártér 4 sz. tejtelepére helyeztetett át, hol állandóan minden időben legjobb minőségű tej, tejsűrű, tejfel, túró és legfinomabb thea vaj kapható.

Czirok szakált bármily mennyiségben a legmagasabb árban veszek. Czím a kiadóhivatalban.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduság pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

EISLER M. E.

divatkülönlegességek áruháza.

Kizárólagos raktár:

Szénássy Gyula, Szénássy Hoffmann és Társa

budapesti nagykereskedők

nőiruha szövet és selyem különlegességeiből.

Debreczen, városi bérház. Simonffy-utca sarok.

Elsőrangú nőiruha varró terem.

**Czukorédes
Debreczeni Torma**

kicsinyben avagy mázsa számra kapható:

Kontsek Géza

fűszer és csemege üzletében

Kossuth-utca.

**Gyümölcs-,
főzelék és huskonservákat,
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az**

„Első Keekeméti Conservgyár”
Keekeméten.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Eddig felülmúlhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

DORSCH májolaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama esetekben, melyknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában az vér tisztítását el akarja érni. — Kapható a osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszer-tárában és gyógyszeráru kereskedésében.

Főraktár és fő-árusítás az osztr. magyar monarchia r-szére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Ő cs. és apost. kir. felségének legfelsőelhatározása folytán

A polgári jótékonykezéltre szánt

XXXIV-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereményt tartalmaz készpénzben 442.900 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedek kezekedik.

A huzás visszavonhatlanul 1901 decz. 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker. Vorderer Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, adó, posta, távirda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.